МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітня програма **033 – «Філософія»** **МАГІСТР**

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузі знань **03 Гуманітарні науки**

(шифр і назва напряму)

Спеціальності **033 – «Філософія»**
Кваліфікація **Філософ. Викладач**

факультет **філософський**
(назва факультету)

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «31» серпня 2019 р.

Івано-Франківськ – 2019 рік

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання і компетентності
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. **Загальна інформація**

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів – ECTS – 3</td><td>Галузь знань
03 – Гуманітарні науки
(шифр і назва)</td><td colspan="2" rowspan="2">1. Цикл загальної підготовки
1.1.Обовязкова дисципліна</td></tr>
<tr><td>Напрям підготовки
Магістр</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td rowspan="6">Спеціальність: 033 – «Філософія»</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>1-й</td><td>_____-й</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання Презентація з НД, анотація, реферування, рецензія, відгук, методологія магістерського дослідження.
(назва)</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>Загальна кількість годин – 90</td><td>І -й</td><td>–</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 2 год.
самостійної роботи магістра – 3,5 год.</td><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>14 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">семінарські</td></tr>
<tr><td>18 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>58 год.</td><td>–</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Освітньо-кваліфікаційний рівень:
магістр</td><td colspan="2">Індивідуальні завдання:</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
залік</td></tr>
</table>

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 35,6 % – 64,4%

для заочної форми навчання – відсутня

2. Анотація до курсу

Зростання вимог до професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів потребує більш активного залучення до науково-дослідної діяльності викладачів та студентів. Успішне оволодіння навичками дослідження і творчої роботи магістрами допоможе їм порівняно легко включитися в професійну діяльність, застосувати наукові знання в практичну площину.

Згідно до вимог підготовки ОКР магістрів у галузі знань «Гуманітарні науки», магістр повинен оволодіти не лише змістом фундаментальних та фахових дисциплін, але й опанувати навичками здобуття нових знань, засвоїти методику процесу наукового пізнання. Залучення магістрів до наукової роботи впродовж усього періоду навчання запобігає пасивному накопиченню інформації, сприяє формуванню аналітичного підходу до вивчення та прогнозування явищ соціально-політичної дійсності. Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» (МОНД) закладає підґрунтя наступної науково-пошукової діяльності магістрів, ознайомлює їх із різними формами наукового викладу дослідницьких матеріалів, із логікою та етапністю процесу дослідження, його категоріальним апаратом, формує основні гностичні, дослідницькі вміння, навички роботи із літературою. Крім того, оволодіння методологією і методами наукового дослідження сприяє розвиткові раціонального творчого мислення, оптимальній організації наукової творчості в умовах практичної діяльності.

Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» є узагальнюючою. Її вивчення збігається з початком роботи магістрів над виконанням магістерських наукових робіт та періодом активної участі молодих спеціалістів у науково-дослідній роботі кафедри.

Важливе значення даного курсу в системі вузівського навчання полягає у можливості проведення цілісного методологічного аналізу щодо розуміння сутності тих явищ, які складають основний навчальний матеріал за фахом. Це істотно наближає методологію і організацію наукових досліджень до практичної сторони навчального процесу.

Одним із шляхів творчого сприйняття основ сучасної науки є систематика науково-дослідних робіт з її актуальних питань. Практика свідчить, що наукова праця істотно підвищує інтерес до вивчення загальних і спеціальних дисциплін за обраною спеціальністю, сприяє формуванню теоретичних і практичних навичок, необхідних фахівцю-досліднику, розширює науковий кругозір і здібності до проведення методологічного аналізу і критичного розуміння досягнень сучасної науки.

Матеріали курсу допоможуть правильно орієнтуватися в складній структурі взаємозв'язків між окремими ланками процесу наукового пізнання в цілому, а також при виконанні конкретних досліджень. Курс має стати допоміжним довідником не лише магістрам вищих навчальних закладів, але й аспірантам, пошукачам, тобто тим, кому, виконуючи наукову роботу, важливо чітко знати із яких компонентів вона складається і як переростає у послідовний процес вивчення тих чи інших положень і закономірностей.

Навчальний план з даної дисципліни передбачає проведення аудиторних (32 год.) лекційних (14 год.) і семінарських занять (18 год.), а також вимагає від студента самостійної роботи (58 год.) з основною та додатковою літературою, конспектом лекцій, підготовки до виконання індивідуальних завдань. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS. *«Методологія та організація наукових досліджень»* відноситься до циклу загальної підготовки і є обов'язковою дисципліною. Викладається на 1-му курсі магістратури в 1-му семестрі. Форма підсумкового контролю - *залік.*

З метою закріплення теоретичного матеріалу програмою передбачається проведення низки практичних робіт.

У процесі навчання можливе коригування програми та зміна рекомендованих практичних робіт у результаті можливих змін у сучасній системі освіти України.

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «магістр» напряму підготовки 03 «Гуманітарні науки» спеціальності 033«Філософія».

3. МЕТА ТА ЦІЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу є надання студентам необхідного обсягу знань у галузі методології і організації наукових досліджень, підготовка їх до самостійного виконання наукової роботи для оволодіння методологією і методами дослідження, формування та розвитку раціонального творчого мислення, оптимальній організації наукової творчості в умовах практичної діяльності.

Цілі викладання дисципліни:

по-перше, ознайомити магістрів з основними положеннями й відомостями про роль та місце науки у розвитку суспільства, про закономірності розвитку науки, про організацію та шляхи забезпечення наукових досліджень у державі для формування у магістрів сучасного наукового світогляду;

по-друге, надання магістрам необхідного обсягу знань у галузі методології і організації наукових досліджень для підготовки їх до самостійного виконання наукової роботи;

по-третє, сприяти засвоєнню навиків проведення науково-дослідницької роботи, здобуттю магістрами базових знань з методології, методики наукових досліджень та організації наукової діяльності для забезпечення їхньої професійної соціалізації як науковців та дослідників,

по-четверте, матеріал курсу сприяє посиленню методологічної спрямованості навчального процесу у вищому навчальному закладі освіти, як однієї з основних складових формування у магістрів наукового світогляду, що є головною умовою підвищення якості підготовки фахівців-соціологів.

ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ:

Методичні: забезпечити підготовку майбутніх спеціалістів до проведення наукових досліджень на високому методологічному рівні, що дозволить вирішувати проблеми об'єктивно, з належним науковим обґрунтуванням.

Пізнавальні: сформувати знання з використання методів наукового пізнання для проведення науково-дослідної роботи.

Практичні: сформувати уміння магістрів ставити перед собою завдання, для вирішення яких потрібний науковий пошук, а також організацію, постановки та проведення науково-дослідної роботи.

Світоглядні: освоєння навичок формування і використання усвідомленої методологічної позиції наукового дослідження.

Основні завдання курсу торкаються важливих питань, таких як:

- цілісне уявлення про науку як про систему знань і методів пізнання;
- історія становлення університетської освіти в Україні та ін. країнах світу;
- загальний аналіз методології та визначення її місця в науковому пізнанні;
- сутність загальнонаукових та конкретно-наукових методів і принципів дослідження;

- планування і організація наукового дослідження та обробка його результатів;
- робота з науковою літературою та її бібліографічне оформлення;
- підготовка наукових матеріалів до друку (тез, статей, монографій тощо);
- вимоги до написання рефератів та кваліфікаційних наукових робіт;
- оформлення магістерських, кандидатських, докторських дисертацій.

У результаті вивчення дисципліни магістри повинні

знати:

- принципи дослідження в науці загалом та соціології зокрема;
- характеристики основних методів наукового пізнання,
- понятійний апарат (основні поняття, терміни, загальні аспекти науки);
- методику використання та оформлення науково-дослідної роботи;
- етапи наукового дослідження;
- типи наукових звітів;
- принципи, етапи підготовки і проведення наукових досліджень;

розуміти:

- значення методологічної підготовки для професійної діяльності вченого;
- метанаукову термінологію і використовувати її у дослідженні;
- важливість правильного оформлення результатів наукового дослідження;
- прикладне значення дисципліни;

вміти:

- визначити об’єкт, предмет, мету, завдання наукового дослідження;
- працювати з дисциплінарним масивом публікацій: вести пошук, накопичення та обробку наукової інформації;
- скласти власне резюме, підготувати реферат магістерської дисертації та її презентацію для захисту;
- самостійно планувати і проводити наукові дослідження (реферування, тексту, складання тез доповіді, повідомлення, наукову статтю);
- правильно наводити цитування і бібліографічні посилання в кваліфікаційних роботах (курсовій, бакалаврській, магістерській);
- правильно оформлювати кваліфікаційні роботи (титульний аркуш, список використаних джерел та літератури).

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ТА КОМПЕТЕНТНОСТІ

В процесі вивчення НД «Методологія та організація наукових досліджень» (МОНД) у магістрів формуються **професійні компетенції**:

Глибокі знання та розуміння (С1), тобто здатність

- здійснювати теоретичний аналіз соціальних явищ та процесів,

- визначити об’єкт, предмет, мету та завдання наукового дослідження,
- правильно і науково обґрунтовано застосовувати отримані теоретичні знання, власну наукову ерудицію для аналізу,
- узагальнення і оцінки процесів у суспільстві.

Розв’язання проблем (С2), а саме здатність

- виявляти актуальні соціальні проблеми,
- здійснювати діагностику сучасного українського суспільства,
- розробляти відповідний дослідницький інструментарій,
- використовувати науковий потенціал і методичний арсенал соціального моделювання і соціального прогнозування для розробки прогностичних моделей функціонування соціальних об’єктів, явищ і процесів.

Моделювання (С3), тобто здатність

- пропонувати та обґрунтовувати в рамках наукового дослідження гіпотези на основі теоретико-методологічного аналізу,
- самостійно аналізувати різні види наукових результатів соціологічних досліджень,
- прогнозувати розвиток соціальних процесів, зокрема, загрозу виникнення соціальних конфліктів,
- застосовувати методи соціального моделювання та прогнозування для передбачення перебігу розгортання соціальних явищ і процесів, а також для побудови адекватних моделей функціонування й розвитку соціальних об’єктів у суспільстві.

Організаційна (С4), а саме здатність і готовність

- розробляти системи заходів для забезпечення проведення наукового дослідження на належному рівні,
- розробляти рекомендації для органів влади з метою вдосконалення соціального буття спільнот.

Комп’ютерні навички (С5), тобто здатність

- застосовувати комп’ютерні технології та програми для проведення дослідження та аналізу отриманих даних,
- подавати, зберігати й обробляти дані у пакетах.

Комунікаційні навички (С6) тобто здатність

- оприлюднення, опонування наукових досягнень, ведення наукових дискусій.

Дослідницькі навички (С7), тобто здатність

- складати програму наукового дослідження,
- розробляти і використовувати науковий соціологічний інструментарій,
- володіти методологічним інструментарієм досліджень.

Предметом навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» є методи і методологія наукових досліджень та принципи і методика організації і проведення наукових досліджень.

Місце в структурно-логічній схемі спеціальності. Навчальна дисципліна «Методологія та організація наукових досліджень» – складова циклу загальної підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня магістра, яка відіграє фундаментальну роль для виконання магістерських наукових робіт. Навчальна дисципліна є обов'язковою дисципліною для підготовки магістрів.

Структурно-логічне місце навчальної дисципліни «МОНД» у навчальному процесі

ПРЕРЕКВІЗИТИ (дисципліни, що містять знання, вміння, навички, які необхідні для засвоєння МОНД)	**ПОСТРЕКВІЗИТИ** (дисципліни, вивчення яких безпосередньо спирається на МОНД)
Логіка	Філософія освіти та науки
Гносеологія та епістемологія	Методологічні та теоретичні проблеми філософії
Методика організації філософських дискусій	Філософія управління
Філософія (нормативний курс для не фахових спеціальностей)	Підготовка магістерської роботи
	НДП
	Філософські основи творчої діяльності
	Комп'ютерні методи в соціології

5. Організація навчального курсу

В процесі роботи магістрів над опануванням курсу передбачається використання різних методів навчання: лекційних, семінарських занять, дискусій. Запропонований перелік форм самостійної роботи охоплює: теми для доповідей, пошукової роботи, роботу з першоджерелами та практичні навички наукової роботи (написання тез, доповідей на конференцію, статей, анотацій, рецензій, відгуків, реферування наукових джерел).

У навчальному процесі застосовуються лекції з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН, практичні заняття, самостійна та індивідуальна роботи.

Серед методик та форм навчання даного курсу слід виокремити такі *методики викладання*: методика проблемного навчання та евристичне навчання; *форми навчання*: аналітичні і проблемні лекції та дискусії, головна мета яких полягає у розвитку у магістрів логічного, критичного та самостійного осмислення матеріалу, який стосується сучасних процесів розвитку науки; *методики*

навчання: кейс-метод, презентації, міні-проекти, які готують магістри самостійно та презентують для присутніх.

Практичні заняття плануються для кожної теми дисципліни і включають такі напрями роботи: підготовку теоретичних питань за вказаним планом; виконання контрольних завдань; виконання завдань дослідницького характеру; критичний огляд наукових публікацій за обраною проблематикою; тренінги; рольові та ділові ігри; презентація результатів дослідження на задану тематику, у т. ч. підготовка до виступу на конференціях.

Завдання лекційного курсу:

- навчити магістрів правильно аналізувати цілі і завдання наукового дослідження;
- сформувати навички комплексного підходу до організації наукового дослідження;
- ознайомити магістрів з механізмом розробки наукового дослідження;
- сформувати у магістрів творчий підхід до розробки окремих складових наукового дослідження.

5.1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Методологія наукових досліджень

Тема 1. Наука – продуктивна сила розвитку суспільства. Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності. Понятійний апарат науки. Цілі і функції науки.

Тема 2. Наука як соціальний інститут. Історичні передумови виникнення науки. Основні етапи розвитку науки. Класифікація наук. Теоретичні та методологічні принципи науки.

Тема 3. Основи методології науково-дослідної діяльності. Поняття методології та методики наукових досліджень. Методологія теоретичних досліджень. Методологія досліджень емпіричного рівня. Пізнавальні прийоми і форми наукових досліджень.

Змістовий модуль 2. Організація та проведення наукових досліджень

Тема 4. Технологія наукових досліджень. Загальна характеристика процесів наукового дослідження. Формування теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези. Визначення мети, завдань, об’єкта і предмета дослідження.

Тема 5. Основні вимоги до оформлення та впровадження результатів наукових досліджень. Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт у вищому навчальному закладі. Реферат як форма навчальної й науково-дослідної

роботи. Робота над курсовою. Магістерська робота як кваліфікаційне наукове дослідження.

Тема 6. Бібліографічний апарат наукових досліджень. Правила складання бібліографічного опису для списків джерел і літератури. Правила бібліографічного опису окремих видів документів. Розташування бібліографічних описів у списках літератури. Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових та навчальних робіт.

Тема 7. Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів. Аспірантура. Докторантура. Загальні положення щодо підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів. Вимоги і методика написання фахового вступного реферату до аспірантури.

Тема 8. Робота над написанням наукових статей, тез доповідей, повідомлень, монографій. Види наукових публікацій. Наукова стаття. Тези наукових доповідей. Повідомлень. Наукова монографія. Правила оформлення публікацій.

Тема 9. Виконання та захист кандидатських і докторських дисертацій. Дисертаційні роботи та їх види. Загальна методика виконання дисертаційного дослідження. Вибір і затвердження теми дисертаційного дослідження. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації. Написання огляду літератури для дисертаційного дослідження. Виклад змісту та структура дисертації. Вступ, основна частина, висновки, список джерел і літератури. Додатки до дисертації, оформлення дисертаційної роботи. Автореферат дисертації та методика його написання й оформлення. Подання дисертації до спеціалізованої вченої ради.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	с		інд	с.р.		л	с		інд	с.р.
1	2	3	4		6	7	8	9	10		12	13
Змістовий модуль І. Методологія наукових досліджень												
Тема 1. Наука – продуктивна сила розвитку суспільства.	5	1	-			4						
Тема 2. Наука як соціальний інститут.	5	1	-			4						
Тема 3. Основи методології науково-дослідної діяльності.	8	2	2			4						
Разом за ЗМ І	18	4	2			12						
Змістовий модуль ІІ. Організація та проведення наукових досліджень												
Тема 4. Технологія наукових досліджень.	8	2	2			4						

Тема 5. Основні вимоги до оформлення та впровадження результатів наукових досліджень.	12	2	2			8						
Тема 6. Бібліографічний апарат наукових досліджень.	12	2	2			8						
Тема 7. Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів.	6	-	2			4						
Тема 8. Робота над написанням наукових статей, тез доповідей, повідомлень, монографій.	18	2	4			12						
Тема 9. Виконання та захист кандидатських і докторських дисертацій.	16	2	4			10						
Разом за ЗМ ІІ	72	10	16			46						
ІНДЗ												
Усього годин	90	14	18			58						

5. 3. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	***Наука – продуктивна сила розвитку суспільства***	**-**
2	***Наука як соціальний інститут.***	**-**
3	***Основи методології науково-дослідної діяльності.***	**2**
4	***Технологія наукових досліджень.***	**2**
5	***Основні вимоги до оформлення та впровадження результатів наукових досліджень.***	**2**
6	***Бібліографічний апарат наукових досліджень.***	**2**
7	***Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів.***	**2**
8	***Робота над написанням наукових статей, тез доповідей, повідомлень, монографій.***	**4**
9	***Виконання та захист кандидатських і докторських дисертацій.***	**4**
	Всього	**18**

5.4. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль І.
Методологія наукових досліджень

Тема 1. Наука – продуктивна сила розвитку суспільства (виноситься на самостійне опрацювання).

1. Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності.
2. Понятійний апарат науки.
3. Види, цілі та функції науки.
4. Сучасний стан української науки.

Основні терміни: *наука, наукова парадигма, знання, пізнання, відносні знання, абсолютні знання, апріорні знання, істина, абсолютна істина, відносна істина, конкретна істина, об'єктивна істина, чуттєве пізнання, раціональне пізнання, ірраціональне пізнання, відображення, відчуття, сприйняття, уявлення, поняття, категорії, судження, умовивід, концепція, теорія, ідея, гіпотеза, аксіома, постулат, закон, принцип, факт, теза, практика, доказ, аргумент.*

Контрольні запитання

1. Дайте визначення предмету і сутності науки.
2. У чому полягає процес наукового пізнання?
3. Схарактеризуйте пізнання, його види та структурні елементи.
4. Якими ознаками характеризується наукова діяльність?
5. Яка структура формування теорії?
6. Дайте визначення наукової ідеї, гіпотези, теорії, закону.
7. Сформулюйте види, функції та предмет наукової діяльності
8. Які структурні елементи теорії пізнання?
9. Дайте визначення поняття, положення, судження.
10. Які основні структурні елементи системи наукових знань?
11. Який сучасний стан науки в країні?
12. Чи потрібно українську науку реформувати? Обґрунтуйте.

Тема 2. Наука як соціальний інститут (виноситься на самостійне опрацювання).

1. Історичні передумови виникнення науки.
2. Основні етапи розвитку науки.
3. Класифікація наук.
4. Теоретичні та методологічні принципи науки.

Основні терміни: *соціальний інститут, наукознавство, наукова діяльність, протонаука, класична наука, некласична наука, постнекласична наука, класифікація наук, об'єкт наукової діяльності, суб'єкт наукової діяльності, природничі науки, технічні науки, соціальні науки, гуманітарні науки, наукова школа, науковий працівник, теоретичні принципи, методологічні принципи, емпіричне пізнання, теоретичне пізнання.*

Контрольні запитання

1. Що таке суб’єкт та предмет наукової діяльності?
2. Схарактеризуйте наукову школу, її ознаки.
3. Що передбачає класифікація наук?
4. Назвіть види оформлення результатів наукової діяльності.
5. Яка структура управління в Науково-дослідному інституті?
6. Сутність організації наукової діяльності в вищому навчальному закладі.
7. Структурна організація наукової діяльності в Україні.
8. Виділіть теоретичні принципи науки.
9. Виділіть методологічні принципи науки.
10. Які ознаки наукової школи?

Тема 3. Основи методології науково-дослідної діяльності (2 год.).

1. Поняття методології та методики наукових досліджень.
2. Методологія теоретичних досліджень.
3. Методологія досліджень емпіричного рівня.
4. Пізнавальні прийоми і форми наукових досліджень.

Основні терміни: *метод, методологія, методологія науки, методика дослідження, теоретичні дослідження, емпіричні дослідження, теоретичний рівень, емпіричний рівень, знання, функції науки, науково-дослідна робота, фундаментальні наукові дослідження, прикладні наукові дослідження, філософська методологія, загальнонаукова методологія, частково-наукова методологія, діалектичний метод, методи емпіричного рівня дослідження, методи теоретичного рівня дослідження, спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент, ідеалізація, формалізація, метод єдності історичного і логічного, абстрагування, аналіз, синтез, індукція, дедукція моделювання, узагальнення, метод сходження від абстрактного до конкретного, аксіоматичний метод, нарада, колоквіум, симпозіум, конференція, з’їзд, конгрес.*

Контрольні запитання

1. Що Ви вкладаєте в поняття «методологія дослідження»?
2. Які Вам відомі види методології?
3. Що таке метод наукового пізнання?
4. Які Ви знаєте методи пізнання?
5. Які Ви знаєте методи емпіричного та теоретичного рівнів дослідження?
6. Класифікація методів. Їх характеристика.
7. Дайте визначення наукової ідеї.
8. Роль логічних методів у наукових дослідженнях.
9. В чому сутність діалектики процесу пізнання та системного методу досліджень?
10. Індуктивний та дедуктивний методи дослідження.
11. Що таке моделювання і коли воно використовується?
12. Методи теоретичних досліджень та їх характеристика.

Змістовий модуль 2.
Організація та проведення наукових досліджень

Тема 4. Технологія наукових досліджень.

1. Загальна характеристика процесів наукового дослідження.
2. Формування теми наукового дослідження та визначення робочої гіпотези.
3. Визначення мети, завдань, об'єкта і предмета дослідження.

Основні терміни: *технологія досліджень, тема дослідження, гіпотеза, мета дослідження, завдання дослідження, об'єкт дослідження, суб'єкт дослідження, предмет дослідження, науковий напрям, наукові проблеми, науково-технічна ефективність наукових результатів, соціальна ефективність наукових результатів, економічна ефективність наукових результатів, когнітивна ефективність наукових результатів.*

Контрольні запитання

1. Дайте характеристику наукового дослідження.
2. Які існують форми наукових досліджень?
3. Що таке об'єкт, предмет та фактори наукового дослідження?
4. Що таке гіпотеза дослідження? Її місце і значення у науковому дослідженні.
5. Дайте визначення емпіричних завдань і методів дослідження.
6. Що розуміють під теоретичним завданням дослідження?
7. За якими ознаками класифікують наукові знання?
8. Які основні етапи наукового дослідження?
9. Які існують напрями науково-дослідної діяльності у ВНЗ?
10. Яка основна особливість організації науки у вищій школі?
11. Особливості вузівської науки?
12. Місце кафедри у науковій роботі студентів.
13. Організаційна структура наукової діяльності у ВНЗ.
14. Визначте структурні елементи системи науково-дослідної роботи студентів.
15. Назвіть та охарактеризуйте основні етапи у виборі теми наукового дослідження.
16. Вимоги до вибору теми дослідження.
17. Які критерії висуваються до наукових результатів?

Тема 5. Основні вимоги до оформлення та впровадження результатів наукових досліджень.

1. Загальна характеристика видів кваліфікаційних робіт у вищому навчальному закладі.
2. Реферат як форма навчальної й науково-дослідної роботи.
3. Робота над курсовою.
4. Магістерська робота як кваліфікаційне наукове дослідження.

Основні терміни: *кваліфікаційні роботи, реферат, курсова робота, дипломна робота, магістерська робота, компіляція, плагіат, рецензія, відгук, магістр, резюме.*

Контрольні запитання

1. Які є форми науково-дослідної роботи студентів?
2. Які повні вимоги до виконання курсової роботи?
3. В чому особливості виконання дипломної роботи?
4. Які основні вимоги до дипломної роботи?
5. Структура та алгоритм написання курсової (дипломної) роботи.
6. Які є етапи роботи при проведенні наукового дослідження?
7. Що таке робоча картотека літератури?
8. Які вимоги до формування тексту курсової (дипломної) роботи?
9. Оформлення формул, ілюстрацій, додатків та списку використаної літератури.
10. Керівництво курсовою (дипломною) роботою та її захист.
11. Особливості виконання і захисту магістерської роботи.
12. Вкажіть на характерні помилки в написанні та оформленні курсової, дипломної, магістерської роботи.
13. Що таке об’єкт, предмет та фактори наукового дослідження?
14. Дайте визначення емпіричних завдань і методів дослідження.
15. Які завдання науково-дослідницької діяльності студентів, магістрів?
16. Яка послідовність доповіді при захисті дипломної роботи?
17. Які вимоги до вибору та обґрунтування актуальності теми?
18. Які особливості формування змісту вступної частини?
19. Яка схема написання відгуку (рецензії) на магістерську роботу?

Тема 6. Бібліографічний апарат наукових досліджень.

1. Правила складання бібліографічного опису для списків джерел і літератури.
2. Правила бібліографічного опису окремих видів літературних наукових джерел.
3. Розташування бібліографічних описів у списках літератури.
4. Правила наведення цитат і бібліографічних посилань у текстах наукових та навчальних робіт.

Основні терміни: *бібліографія, бібліографічний опис, цитата, бібліографічне посилання, науково-інформаційна діяльність, інформаційний ресурс, достовірність, бібліографічні видання, алфавітний каталог, систематичний каталог, предметний каталог, реферативні видання, валідність, інформаційний продукт.*

Контрольні запитання

1. Назвіть головні принципи інформаційних відносин.
2. Що таке УДК?
3. Що таке ББК?
4. Які бувають каталоги?
5. Для чого наводити цитати?

6. Для чого необхідно робити огляд літературних наукових джерел?
7. Поняття про наукову інформацію.
8. Види та ознаки наукової інформації.
9. Що таке інформатика, і які завдання вона вирішує?
10. Які етапи накопичення наукової інформації?
11. Які ви знаєте етапи вивчення наукових джерел?
12. Що Ви розумієте під системою опрацювання інформаційних джерел?
13. Інформаційно-пошукова мова бібліотек УДК, ББК. Дайте характеристику.
14. Поняття та види каталогів.
15. Техніка опрацювання інформації.
16. Який порядок роботи над текстом?
17. Які вимоги до використання цитат?
18. Бібліографічний опис літератури. Які вимоги до оформлення?
19. Які види каталогів використовуються?

Тема 7. Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів.

1. Аспірантура.
2. Докторантура.
3. Загальні положення щодо підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.
4. Вимоги і методика написання фахового вступного реферату до аспірантури.

Основні терміни: *наукові кадри, науково-педагогічні кадри, аспірантура, кандидатський іспит, докторантура, пошукач, здобувач, кандидат наук, доктор наук, асистент, старший викладач, доцент, професор, член-кореспондент, академік.*

Контрольні запитання

1. Чим регламентується підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів.
2. Вимоги і написання фахового вступного реферату до аспірантури.
3. Методика написання фахового вступного реферату до аспірантури.
4. Структура фахового вступного реферату до аспірантури.
5. Значення фахового вступного реферату до аспірантури.
6. Хто може навчатися в аспірантурі?
7. хто може навчатися в докторантурі?

Тема 8. Робота над написанням наукових статей, тез доповідей, повідомлень, монографій (4 год.).

1. Види наукових публікацій.
2. Наукова стаття.
3. Тези наукових доповідей, повідомлень.
4. Наукова монографія.
5. Правила оформлення публікацій.

Основні терміни: *наукова публікація, наукова стаття, анотація, тези наукових доповідей, монографія, наукова монографія, наукова інформація, збірник, періодичні видання, стандарти, навчальна література, брошура, авторський аркуш, друкований аркуш, обліково-видавничий аркуш.*

Контрольні запитання

1. Що таке наукова публікація та її основні види?
2. Монографія: поняття, алгоритм написання.
3. Наукова стаття, вимоги до її оформлення.
4. Що таке авторський, друкований та обліково-видавничий аркуш.
5. Які відмінності між дисертацією і монографією?
6. Тези доповіді, алгоритм тези.
7. Які методичні прийоми використовуються при підготовці публікації.
8. Реферат, алгоритм його підготовки.
9. Які вимоги до написання рецензії?
10. Доповідь, види та вимоги до підготовки.
11. Вимоги до підготовки підручників і навчальних посібників.
12. Яка структура звіту про НДР?
13. Які форми звітності з наукових дослідженнях?
14. Форми впровадження результатів наукового дослідження.

Тема 9. Виконання та захист кандидатських і докторських дисертацій (4 год).

1. Дисертаційні роботи та їх види.
2. Загальна методика виконання дисертаційного дослідження.
   - 2.1. Вибір і затвердження теми дисертаційного дослідження.
   - 2.2. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації.
   - 2.3. Написання огляду літератури для дисертаційного дослідження. Виклад змісту та структура дисертації.
   - 2.4. Вступ, основна частина, висновки, список джерел і літератури.
   - 2.5. Додатки до дисертації, оформлення дисертаційної роботи.
3. Автореферат дисертації та методика його написання й оформлення.
4. Подання дисертації до спеціалізованої вченої ради.

Основні терміни: *дисертація, кандидатська дисертація, докторська дисертація, автореферат, спеціалізована вчена рада, апробація результатів, особистий внесок здобувача, експертиза дисертації, попередній захист, публічний (прилюдний) захист, опонент,*

Контрольні запитання

1. Підготовка до написання дисертації та накопичення наукової інформації.
2. Загальна схема дисертаційного наукового дослідження, записки до вибору теми дисертації.
3. Завдання дисертаційної роботи .
4. Пошук, накопичення та обробка наукової інформації.
5. Вимоги до змісту і структури дисертації.
6. Оформлення дисертаційної роботи.

7. Вимоги до автореферату дисертації.
8. Порядок захисту дисертації.
9. Складові прилюдного захисту дисертації.
10. Оформлення документів для подання атестаційної справи до ДАК України.

5.6. САМОСТІЙНА ТА ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

Основне завдання навчального процесу у вищому навчальному закладі – навчити студентів працювати і поповнювати свої знання самостійно. Студенти повинні не тільки засвоїти відповідну навчальну програму, а й набути навички самостійної роботи.

Самостійна робота передбачає пошук і опрацювання студентом додаткової інформації для обговорення теоретичних питань, що виносяться на семінарські заняття та підготовку до модульних контрольних робіт, а також до підсумкового іспиту. Обов'язковим елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Філософія» є самостійна робота студентів з вітчизняною і зарубіжною літературою.

Методологія організації самостійної та індивідуальної роботи за кредитно-модульною технологією передбачає переорієнтацію із лекційно-інформативної на **індивідуально-диференційовану, особистісно-орієнтовану форму** та на організацію самоосвіти студента. За таких умов викладач має стати каталізатором навчання, генератором ідей, забезпечити професійну самореалізацію особистості та формування її кваліфікаційного рівня.

За навчальним планом час самостійної та індивідуальної роботи регламентується і становить 2/3 загального обсягу трудомісткості навчання.

Основні види самостійної роботи, на які повинні звертати увагу студенти:

вивчення (повторення) лекційного матеріалу;

опрацювання рекомендованої літератури;

підготовка до семінарських занять;

підготовка до дискусій та інших, пропонованих викладачем, завдань;

самоперевірка студентом власних знань за запитаннями для самодіагностики;

підготовка до поточного та підсумкового контролю.

укладання глосарію з основних понять, що використовуються у винесених на розгляд тем навчальної дисципліни. Для цього необхідно:

розібратися в сутності запропонованих категорій, понять, термінів;

підготуватися до дискусії в аудиторії щодо розуміння вивченого матеріалу;

у разі наявності декількох тлумачень кожного терміну, обґрунтувати, якої саме інтерпретації дотримується студент і чому, а також обґрунтувати, з чим студент не може погодитись;

за умови, що значення якогось терміну є незрозумілим, зафіксувати запитання, а під час дискусії в аудиторії за запропонованими темами винести їх на обговорення або проконсультуватися з викладачем. Для укладання глосарію використовувати надійні освітні джерела, наприклад, філософські словники, філософські енциклопедичні словники, методологічні словники.

Форми самостійної роботи студентів: виконання домашніх завдань; опрацювання філософських джерел; робота у комп'ютерних мережах (використання матеріалів дистанційного навчання, хрестоматій з МОНД на сайті бібліотеки ПНУ, електронної пошти); складання глосарію; оцінювання професійних ситуацій; підготовка конспекту лекцій і семінарських завдань при відпрацюванні пропущених тем.

Семінарські заняття, які виносяться на самостійне опрацювання:

Тема 1. Наука – продуктивна сила розвитку суспільства (виноситься на самостійне опрацювання).

1. Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності.
2. Понятійний апарат науки.
3. Види, цілі та функції науки.
4. Сучасний стан української науки.

Основні терміни: *наука, наукова парадигма, знання, пізнання, відносні знання, абсолютні знання, апріорні знання, істина, абсолютна істина, відносна істина, конкретна істина, об'єктивна істина, чуттєве пізнання, раціональне пізнання, ірраціональне пізнання, відображення, відчуття, сприйняття, уявлення, поняття, категорії, судження, умовивід, концепція, теорія, ідея, гіпотеза, аксіома, постулат, закон, принцип, факт, теза, практика, доказ, аргумент.*

Контрольні запитання

1. Дайте визначення предмету і сутності науки.
2. У чому полягає процес наукового пізнання?
3. Схарактеризуйте пізнання, його види та структурні елементи.
4. Якими ознаками характеризується наукова діяльність?
5. Яка структура формування теорії?
6. Дайте визначення наукової ідеї, гіпотези, теорії, закону.
7. Сформулюйте види, функції та предмет наукової діяльності
8. Які структурні елементи теорії пізнання?
9. Дайте визначення поняття, положення, судження.
10. Які основні структурні елементи системи наукових знань?
11. Який сучасний стан науки в країні?
12. Чи потрібно українську науку реформувати? Обґрунтуйте.

Тема 2. Наука як соціальний інститут (виноситься на самостійне опрацювання).

1. Історичні передумови виникнення науки.
2. Основні етапи розвитку науки.
3. Класифікація наук.
4. Теоретичні та методологічні принципи науки.

Основні терміни: *соціальний інститут, наукознавство, наукова діяльність, протонаука, класична наука, некласична наука, постнекласична наука, класифікація наук, об'єкт наукової діяльності, суб'єкт наукової діяльності, природничі науки, технічні науки, соціальні науки, гуманітарні науки, наукова школа, науковий працівник, теоретичні принципи, методологічні принципи, емпіричне пізнання, теоретичне пізнання.*

Контрольні запитання

1. Що таке суб'єкт та предмет наукової діяльності?
2. Схарактеризуйте наукову школу, її ознаки.
3. Що передбачає класифікація наук?
4. Назвіть види оформлення результатів наукової діяльності.
5. Яка структура управління в Науково-дослідному інституті?
6. Сутність організації наукової діяльності в вищому навчальному закладі.
7. Структурна організація наукової діяльності в Україні.
8. Виділіть теоретичні принципи науки.
9. Виділіть методологічні принципи науки.
10. Які ознаки наукової школи?

Складання частотного термінологічного словника:

До теми 1.

Основні терміни: *наука, наукова парадигма, знання, пізнання, відносні знання, абсолютні знання, апріорні знання, істина, абсолютна істина, відносна істина, конкретна істина, об'єктивна істина, чуттєве пізнання, раціональне пізнання, ірраціональне пізнання, відображення, відчуття, сприйняття, уявлення, поняття, категорії, судження, умовивід, концепція, теорія, ідея, гіпотеза, аксіома, постулат, закон, принцип, факт, теза, практика, доказ, аргумент.*

До теми 2.

Основні терміни: *соціальний інститут, наукознавство, наукова діяльність, протонаука, класична наука, некласична наука, постнекласична наука, класифікація наук, об'єкт наукової діяльності, суб'єкт наукової діяльності, природничі науки, технічні науки, соціальні науки, гуманітарні науки, наукова школа, науковий працівник, теоретичні принципи, методологічні принципи, емпіричне пізнання, теоретичне пізнання.*

До теми 3.

Основні терміни: *метод, методологія, методологія науки, методика дослідження, теоретичні дослідження, емпіричні дослідження, теоретичний рівень, емпіричний рівень, знання, функції науки, науково-дослідна робота, фундаментальні наукові дослідження, прикладні наукові дослідження, філософська методологія, загальнонаукова методологія, частково-наукова методологія, діалектичний метод, методи емпіричного рівня дослідження, методи теоретичного рівня дослідження, спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент, ідеалізація, формалізація, метод єдності історичного і логічного, абстрагування, аналіз, синтез, індукція, дедукція моделювання, узагальнення, метод сходження від абстрактного до конкретного, аксіоматичний метод, нарада, колоквіум, симпозіум, конференція, з'їзд, конгрес.*

До теми 4.

Основні терміни: *технологія досліджень, тема дослідження, гіпотеза, мета дослідження, завдання дослідження, об'єкт дослідження, суб'єкт дослідження, предмет дослідження, науковий напрям, наукові проблеми, науково-технічна ефективність наукових результатів, соціальна ефективність наукових результатів, економічна ефективність наукових результатів, когнітивна ефективність наукових результатів.*

До теми 5.

Основні терміни: *кваліфікаційні роботи, реферат, курсова робота, дипломна робота, магістерська робота, компіляція, плагіат, рецензія, відгук, магістр, резюме.*

До теми 6.

Основні терміни: *бібліографія, бібліографічний опис, цитата, бібліографічне посилання, науково-інформаційна діяльність, інформаційний ресурс, достовірність, бібліографічні видання, алфавітний каталог, систематичний каталог, предметний каталог, реферативні видання, валідність, інформаційний продукт.*

До теми 7.

Основні терміни: *наукові кадри, науково-педагогічні кадри, аспірантура, кандидатський іспит, докторантура, пошукач, здобувач, кандидат наук, доктор наук, асистент, старший викладач, доцент, професор, член-кореспондент, академік.*

До теми 8.

Основні терміни: *наукова публікація, наукова стаття, анотація, тези наукових доповідей, монографія, наукова монографія, наукова інформація, збірник, періодичні видання, стандарти, навчальна література, брошура, авторський аркуш, друкований аркуш, обліково-видавничий аркуш.*

До теми 9.

Основні терміни: *дисертація, кандидатська дисертація, докторська дисертація, автореферат, спеціалізована вчена рада, апробація результатів, особистий внесок здобувача, експертиза дисертації, попередній захист, публічний (прилюдний) захист, опонент.*

№ теми	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійне опрацювання теми. Робота з ключовими поняттями теми. Написання термінологічного словника. Робота з питаннями для самоперевірки. Підготування 10 тестових питань до теми.	**4**
2	Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми. Робота з питаннями для самоперевірки. Підготовка доповідей, презентацій. Укладання термінологічного словника. Складання тестових питань, кросвордів.	**4**
3	Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми. Виконання творчих завдань: - поглиблене вивчення окремих питань лекційного матеріалу;	**4**

	- самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки. Підготовка доповідей. Підготовка презентацій. Укладання термінологічного словника.	
4	Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми. Робота з питаннями для самоперевірки. Укладання термінологічного словника. Визначити мету, завдання, об'єкт і предмет своєї магістерської роботи.	**4**
5	Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми. Робота з питаннями для самоперевірки. Укладання термінологічного словника. Написати рецензію та відгук на курсову, бакалаврську роботи.	**8**
6	Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми. Виконання творчих завдань: - поглиблене вивчення окремих питань лекційного матеріалу; - самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки. Укладання термінологічного словника. Скласти бібліографічний опис використаних джерел і літератури в своїй магістерській роботі.	**8**
7	Підготовка до семінарського заняття. Робота з ключовими поняттями теми. Виконання творчих завдань: - поглиблене вивчення окремих питань лекційного матеріалу; - самостійне вивчення частини програмного матеріалу; Робота з питаннями для самоперевірки. Укладання термінологічного словника. Написання реферату на тему магістерської роботи.	**4**
8	Підготовка до семінарського заняття. Виконання творчих завдань: - поглиблене вивчення окремих питань лекційного матеріалу; - самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки. Укладання термінологічного словника. Підготовка статей, тез доповідей на конференцію, рецензій на монографію тощо.	**12**
9	Підготовка до семінарського заняття. Виконання творчих завдань: - поглиблене вивчення окремих питань лекційного матеріалу; - самостійне вивчення частини програмного матеріалу. Робота з питаннями для самоперевірки. Укладання термінологічного словника. Опрацювати довільний автореферат і написати на нього відгук.	**10**
	Разом	**58**

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальна робота виступає як спосіб індивідуалізації програмного курсу. Індивідуальне навчально-дослідне завдання – це форма організації навчального процесу, яка має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконують студенти самостійно під

керівництвом науково-педагогічних працівників. У тих випадках, коли завдання мають комплексний характер, до їх виконання можуть залучатися кілька студентів, зокрема ті, які навчаються на різних факультетах і спеціальностях.

Індивідуальна робота студентів передбачає найрізноманітніші форми відповідно до інтелектуальних здібностей та уподобань студентів. Найпростіші з них – індивідуальні бесіди, консультації з невстигаючими студентами. Більш складні форми індивідуальної роботи – написання есе, наукових робіт, навчально-дослідні та науково-дослідні завдання, та статей, підготовка виступів на наукових конференціях тощо.

Типовою формою індивідуальної роботи встигаючого (середнього) студента є реферативне дослідження або мультимедійна презентація з його обов'язковим захистом на тематичному семінарському занятті, в структурі якого зазначений даний вид робіт. Активна і результативна індивідуальна робота передбачає можливість альтернативних форм заміщення аудиторно-семінарських занять з обов'язковою плановою звітністю про результати її виконання.

Відповідно до Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів на філософському факультеті Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника від 12.10.2010 року індивідуальні завдання студентів з дисципліни «Філософія» включають:

- підготовка мультимедійної презентації та її захист (тема презентації обирається студентом за уподобанням або з списку запропонованого викладачем);
- написання есе за вузько-спеціальною проблематикою;
- бібліографічний опис наукових публікацій за тематикою навчальної дисципліни;
- складання анотацій**;**
- реферативні дослідження.
- написання наукових робіт, навчально-дослідного завдання, тез на конференцію тощо.

Тематика індивідуальних завдань щорічно оновлюється і затверджується на засіданні кафедри філософії, соціології та релігієзнавства.

Структура індивідуального навчально-дослідного чи наукового-дослідного завдання:

- вступ: актуальність, мета, завдання роботи, об'єкт, предмет дослідження, ступінь розробки теми;
- теоретичне обґрунтування – виклад базових теоретичних положень, законів, принципів, алгоритмів тощо, на основі яких виконується завдання;
- методи - вказуються і коротко характеризуються;
- основні результати роботи – подаються результати, схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована реферативна інформація та її аналіз;
- висновки;
- список використаної літератури.

Завдання для індивідуальної роботи (реферативні дослідження, складання тестів, написання рецензій, відгуків, мультимедійні презентації)

1. Підготування 10 тестових питань до теми 1.
2. Складання тестових питань, кросвордів до теми 2.
3. Підготувати доповідь по своїй бакалаврській або магістерській роботі (тема 3).
4. Підготувати по дві презентації на тему навчальної дисципліни «МОНД».
5. Визначити мету, завдання, об’єкт і предмет своєї магістерської (бакалаврської) роботи.
6. Написати рецензію та відгук на курсову, бакалаврську роботи.
7. Скласти бібліографічний опис використаних джерел і літератури в своїй бакалаврській роботі.
8. Написання реферату на тему магістерської роботи.
9. Підготовка статей, тез доповідей на конференцію, рецензій на монографію тощо.
10. Опрацювати автореферат і написати на нього відгук.

Підготуйте ***мультимедійну презентацію*** на обрану тему. Для оцінки «відмінно» необхідно визначити актуальність теми (зв’язок з сучасністю), мету, завдання, візуалізований (таблиці, схеми, картинки, фотографії науковцій чи їх доробок, визначення основних понять тощо) виклад основного матеріалу, висновок. Обсяг презентації не менше 20 сторінок. Обов’язково на титульній сторінці вказати тему, прізвище, курс, групу, спеціальність. Завдання має бути автентичне, самостійно виконане. При запозичуванні матеріалів з Інтернету, завдання не зараховується або оцінюється незадовільно.

Тему презентації обираєте з тем, питань семінарських занять та з переліку програмових вимог. При відправці мультимедійної презентації обов’язково підпишіть файл (ПІБ, група, назва презентації). Презентації не повинні повторюватися. Якщо буде дві однакових презентації, то зарахується та робота, яка була перша відправлена викладачу на перевірку. Для оцінки «відмінно» презентація повинна бути захищена на семінарському занятті. Якщо в презентації відсутні структурні елементи (актуальність, мета, завдання, об’єкт, предмет, висновки), то робота оцінюється «задовільно».

5.7. ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
з навчальної дисципліни
«МЕТОДОЛОГІЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

1. Поняття, зміст і функції науки.
2. Наукознавство як система знань. Класифікація наук.
3. Основні етапи становлення науки.
4. Організація наукової діяльності в Україні.

5. Наукова школа: види, основні ознаки.
6. Наукові ступені та вчені звання в Україні.
7. Теоретичні та методологічні принципи науки.
8. Види і ознаки наукового дослідження.
9. Поняття методології наукового дослідження.
10. Загальнонаукові методи наукових досліджень.
11. Конкретно-наукові (емпіричні) прийоми дослідження.
12. Методика роботи над друкованими літературними джерелами (план, анотація, конспект, тези).
13. Методика написання реферату, вимоги до оформлення.
14. Загальні правила оформлення результатів наукових досліджень.
15. Оформлення допоміжних матеріалів: ілюстрації, таблиці, формули.
16. Оформлення посилань та додатків в науковій роботі.
17. Сутність та основні етапи проведення наукового дослідження
18. Класифікація наукових досліджень.
19. Вибір теми дослідження та вимоги до неї.
20. Види і форми науково-дослідної роботи студентів, магістрів.
21. Технологія наукових досліджень.
22. Планування наукового дослідження.
23. Методика написання відгуків.
24. Методика написання рецензії.
25. Дисертаційні роботи та їх види.
26. Автореферат дисертації та методика його написання.
27. Правила наведення цитат і бібліографічних посилань.
28. Академічні вимоги до оформлення бібліографічних джерел.
29. Бібліографічний опис джерел, використаних у науковому дослідженні.
30. Етичні норми і цінності науки. Етичний кодекс науковця.
31. Інформаційно-пошукові мови бібліографічних фондів. Види каталогів.
32. Загальна характеристика курсової роботи.
33. Дипломна робота (бакалаврська, магістерська) як кваліфікаційне дослідження.
34. Захист студентської, магістерської наукової роботи.
35. Наукова публікація: функції, основні види.
36. Наукова монографія.
37. Наукова стаття, як форма апробації наукового дослідження.
38. Тези наукової доповіді.
39. Наукова доповідь: особливості побудови та викладу.
40. Наукова презентація: структура, вимоги до оформлення
41. Фундаментальні наукові дослідження
42. Прикладні наукові дослідження.
43. Місце методології у розвитку науки.
44. Філософські методи.

45. Загальнонаукові методи.
46. Методи окремих наук (внутрішньо- та міждисциплінарні).
47. Правове регулювання розвитку науки в Україні.
48. Структура державних наукових установ України
49. Організація наукової діяльності за кордоном
50. Визначення мети, завдань, об’єкта й предмета дослідження
51. Вимоги до обраної теми
52. Робоча гіпотеза та вимоги до неї.
53. Мета наукового дослідження
54. Завдання наукового дослідження
55. Об’єкт наукового дослідження
56. Предмет наукового дослідження
57. Методи наукового дослідження
58. Вступна частина наукової роботи та вимоги до неї.
59. Суть і зміст основної частини НДР
60. Висновки, вимоги до висновків
61. Наукова новизна результатів наукової роботи
62. Практична цінність результатів наукової роботи
63. Аналітичний огляд літератури з теми дослідження
64. Що таке наукова стаття?
65. Які її структурні частини?
66. Вимоги до наукової статті
67. Вимоги до оформлення статей, що подаються у науковий журнал
68. Що таке наукова доповідь?
69. Вимоги до підготовки наукової доповіді
70. Вимоги до змісту мультимедійної презентації
72. Вимоги до рецензії
73. Етичні норми рецензування

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

6. 1. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Усне опитування**,** контрольна робота, тестове опитування, експрес-опитування по термінах, контроль за виконанням самостійної роботи, оцінювання виконання практичних робіт та індивідуальних завдань, залік**.**

6.2. ВИДИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Система оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» включає поточний , модульний та семестровий контролі знань.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, семінарських та індивідуальних занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Оцінки виставляються в національній шкалі («відмінно» - 5, «добре» - 4, «задовільно» - 3, «незадовільно» - 2) в академічному журналі групи.

Модульний контроль проводиться (виставляється) на підставі оцінювання результатів знань студентів після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.

Завданням модульного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу (теми), вироблення навичок аналізувати, порівнювати, синтезувати, вирішувати конкретні ситуативні задачі, самостійно опрацьовувати тексти, здатності осмислювати зміст даної частини дисципліни, уміння усно чи письмово подати певний матеріал. Форми модульного контролю та система оцінювання рівня знань та вмінь студентів визначається кафедрою. Для зручного обрахування середнього балу за семестр, при тестовому контролі, який оцінюється у 50-ти бальній системі, використовується понижуючий коефіцієнт 10. Наприклад, студент набрав 37 балів за тести із застосуванням понижуючого коефіцієнта у журналі буде стояти оцінка 3,7. Якщо використовується оцінювання за 100-ю шкалою, то понижуючий коефіцієнт становитиме 20.

Семестровий (підсумковий) контроль проводиться у формі заліку. Форма семестрового контролю визначається навчальним планом.

Залік – форма підсумкового контролю знань, що полягає в оцінюванні засвоєння студентом навчального матеріалу з навчальної дисципліни і складається із зданих залікових змістових модулів, індивідуальних робіт, виконання тестових завдань, ситуаційних робіт, опрацювання завдань робочих зошитів (конспектів) тематичних рефератів, семінарських завдань, опрацювання визначеної літератури чи інших джерел, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни.

6.3. ПОТОЧНИЙ ТА МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на семінарських заняттях, своєчасність виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи, рівень знань, продемонстрований у відповідях та виступах, активність при обговоренні питань, результати виконання та захисту індивідуальних завдань, експрес контроль, тестовий контроль тощо. За рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (участь у конференції, студентських наукових гуртках та проблемних групах, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватись додаткові бали (бонуси).

6.4. ОРГАНІЗАЦІЯ СЕМЕСТРОВОГО (ПІДСУМКОВОГО) КОНТРОЛЮ

Семестровий контроль у формі заліку передбачає, що підсумкова оцінка (у стобальній школі) з навчальної дисципліни визначається як сума оцінок за поточний контроль знань та результатів складання змістових модулів.

Підсумкова залікова оцінка розраховується та виставляється на останньому семінарському занятті. При семестровому контролі з навчальної дисципліни «МОНД» у вигляді заліку до залікової відомості виставляється підсумкова оцінка за стобальною, національною («зараховано», «незараховано») шкалами та шкалою ECTS.

Критеріями оцінки знань магістрів під час усних та письмових відповідей з курсу є:

• повнота розкриття питання;

• використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів тощо);

• логіка викладення матеріалу, культура мови, емоційність та переконаність;

• аналітичні міркування, вміння робити порівняння, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки.

Магістри ознайомлюються з критеріями оцінювання знань перед початком викладання дисципліни.

Максимальна сума балів з навчальної дисципліни, яку може отримати магістр протягом семестру дорівнює 100 балам.

Знання магістра оцінюються за чотирибальною системою: «відмінно» (90 і більше балів), «добре» (70–89 балів), «задовільно» (50–69 балів), «незадовільно» (менше 50 балів).

Бали за освоєння знань з навчальної дисципліни «Методика та організація наукових досліджень» розприділяються наступним чином, якщо магістр:

- повністю оволодів програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, може дати відповіді на всі питання курсу, опанував рекомендовану літературу, то після закінчення семестру може отримати від 90 до 100 балів, що відповідає оцінці «А» за шкалою ECTS. При цьому оцінку 100 балів можуть отримати

тільки магістри, які, крім відмінних знань за програмою дисципліни, виявили активність в науково-дослідній роботі за тематикою курсу, стали призерами олімпіад, виступали на конференціях тощо.

- оволодів програмою навчальної дисципліни та творчому рівні, проте у відповідях допускав неточності, то після закінчення семестру може отримати від 80 до 89 балів, що відповідає оцінці «B» за шкалою ECTS.
- в основному оволодів програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні, проте у відповідях допускав несуттєві помилки, після закінчення семестру може отримати від 70 до 79 балів, що відповідає оцінці «C» за шкалою ECTS.
- показав задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні і при відповідях допускав помилки, то після закінчення семестру може отримати від 60 до 69 балів, що відповідає оцінці «D»» за шкалою ECTS.
- виявив мінімально достатній рівень знань з дисципліни, необхідний для продовження навчання, вивчив основні терміни курсу та орієнтується в матеріалі базового підручника, то після закінчення семестру може отримати 50–59 балів, що відповідає оцінці «E» за шкалою ECTS.
- фрагментарно оволодів теоретичними питаннями, що становить незначну частину навчального матеріалу, поверхнево розкривав зміст питань, які розглядалися, не проявляв активності при їх обговоренні; допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях; поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою; виконав індивідуальне завдання та завдання для самостійної роботи, не дотримуючись вимог до оформлення; не виконав завдання модульного контролю, то магістр після закінчення семестру може отримати від 25 до 49 балів, що відповідає оцінці «FX» за шкалою ECTS.
- оволодів матеріалом на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фактів, предметів, явищ тощо; поверхнево розкрив зміст питань, які розглядатися, не виявив активності при їх обговоренні; допускав суттєві помилки при усних та письмових відповідях, тестуванні: на підсумковому занятті не зміг розкрити зміст окремих питань, передбачених програмою дисципліни; поверхнево ознайомився з рекомендованою літературою; не виконав завдання для самостійної роботи; не брав участь у виконанні колективних завдань; не виконав завдання модульного контролю, то магістр після закінчення семестру може отримати від 1 до 24 балів, що відповідає оцінні «F» за шкалою ECTS.
- за результатами вивчення дисципліни отримав незадовільну оцінки FX або F, повинен додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх знань і при оцінці FX повторно перескласти підсумковий контроль, а при оцінці F пройти повторний курс вивчення дисципліни зі складанням підсумкового контролю.

Шкала оцінювання навчальної дисципліни при складанні заліку:

Університетська шкала	Оцінка ЄКТС	Оцінка на національною шкалою
90–100	A	зараховано
80–89	B	
70–79	C	
60–69	D	
50–59	E	
26–49	FX	незараховано
0–25	F	

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання знань студентів здійснюється у відповідності до Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів на філософському факультеті Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника від 12.10.2010 року. Методи усного контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, усні заліки (при відпрацюванні пропущеного матеріалу). Фронтальний контроль: на питання викладача при порівняно невеликому обсязі матеріалу короткі відповіді дають багато студентів групи. Ця форма контролю дозволяє вдало поєднати перевірку з завданнями повторення і закріплення пройденого матеріалу, викликаючи підвищену активність групи. Викладач ставить питання перед усією групою, щоб в обговоренні цих питань брали участь всі студенти. Індивідуальний контроль: застосовується для ґрунтовного знайомства викладача із знаннями, уміннями і навичками окремих студентів, що для відповіді звичайно викликаються до усної доповіді із питань, які виносились на обговорення, хоча не виключається відповідь студента і з місця. Метод самоконтролю – самостійний пошук помилок, уміння самостійно оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрями власного навчального процесу, самоаналіз, усвідомлено регулювати власну навчальну діяльність, удосконалювати її, запобігати помилкам і неточностям. Тестова перевірка знань – завдання закритої форми із запропонованими відповідями. Для контролю за самостійною та індивідуальною роботою студентам необхідно виконати і здати в електронній формі 2 мультимедійні презентації і захистити їх на семінарі, а також

	скласти філософський кросворд.
Вимоги до письмової роботи	За час вивчення дисципліни з метою діагностування знань, студентам необхідно написати три контрольні роботи у формі тестових завдань. Тестові завдання оцінюються в 50 бальній системі з використанням понижуючого коефіцієнта вагомості 10. Наприклад, робота оцінена на 41 бал, застосовуємо коефіцієнт 10 і маємо – 4,1 бал. При написанні контрольної роботи забороняється користуватися допоміжними джерелами (підручниками, конспектами, шпаргалками, мобільними телефонами тощо).
Семінарські заняття	Усна відповідь оцінюється – максимально 5 балів. Самостійна робота (оцінюється конспект підготовки до семінарських занять та філософський глосарій) – 5 балів. Тестові завдання оцінюються в 50 бальній системі з використанням понижуючого коефіцієнта вагомості 10. Індивідуальна робота – 5 балів мультимедійні презентації з обов'язковим захистом та 5 балів за кросворд. У підсумку визначається середній бал успішності студента, який множиться на коефіцієнт вагомості 20 (5 х 20 = 100 балів).
Умови допуску до підсумкового контролю	Форма підсумкового контролю – залік. За умови успішного виконання всіх видів робіт та відсутності пропусків, студент отримує залік на основі оцінок за знання предмету.

7. ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика курсу спрямована на виконання поставленої мети та завдань. Вона ґрунтується на принципах взаємоповаги, доброзичливості, академічній доброчесності, відповідальності, комунікації для формування фахових компетентностей та духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної парадигми, здійснення філософського осмислення актуальних проблем сучасності, усвідомлення свого місця і ролі у суспільстві, визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питання, хто є людина, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах, як долати різні перешкоди до майбутнього.

Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.

Відвідування занять. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і семінарські заняття курсу. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Матвієнків С. М. Методологія наукових досліджень / С. М. Матвієнків / [Текст]: навч.-метод. посіб. Рек. МОН. – Івано-Франківськ: ПНУ, 2010. – 84 с.
2. Терешкун О. Ф. Методологія та організація наукових досліджень для магістрів за спеціальністю «Соціологія»: Навчально-методичні рекомендації / О. Ф. Терешкун. – Івано-Франківськ: Підприємець Голіней О. М., 2016. – 39 с.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир / К: Знання, 2006. – 317 с.

Додаткова література

2. Баскаков А. Я. Методология научного исследования: Учеб. пособие. / А. Я. Баскаков, Н. В. Туленков. – К.: МАУП, 2002. — 216 – с.
3. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.
4. Довідник здобувача наукового ступеня: Зб. нормат. док. та інформ. матеріалів з питань атестації наук. кадрів вищої кваліфікації. / Упоряд. Ю. І. Цеков; Попереднє слово Р. В. Бойка. – К. : Ред. «Бюл. ВАК України», 1999. – 64 с.
5. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. / А. М. Єріна, В. Б. Захожай, Д. Л. Єрін. – К.: Центр навч. літ., 2004. – 212 с.
6. Кандидатська дисертація: принципи, методи, техніка, технологія: Навчальний посібник для аспірантів / С. С. Єрмаков. – Х.: ХХІІІ, 1998. – 96 с.
7. Кустовська О. В. Методологія системного підходу та наукових досліджень: Курс лекцій. – Тернопіль: Економічна думка, 2005. – 124 с.
8. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень. Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2006. – 206 с.
9. Кузин Ф. А. Магистерская диссертация: Методика написания, правила оформления и порядок защиты: Практическое пособие для студентов-магистрантов. – М.: Ось-85, 1997. – 304 с.
10. Мороз І. В. Структура дипломних, кваліфікаційних робіт та вимоги до їх написання, оформлення та захисту. – К., 1997. – 56 с.

11. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
12. Підюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення: Навч. посіб. / В. Л. Підюшенко, І. В. Шкрабак, Е. І. Словенко. – К.: Лібра, 2004. – 344 с.
13. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі [Текст]: Навч. посібник / І. П'ятницька-Позднякова. – К.: [б.в.], 2003. – 116 с.
14. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень [Текст] / В. К. Сидоренко. – К.: РНКЦ «ДІНІТ», 2000. – 259 с.

Довідкова література

1. 100 запитань і 100 відповідей про підготовку й атестацію наукових і науково-педагогічних працівників: довідник / [автор-упорядник Ю. І. Цеков; за ред. Р. В. Бойченка]. – [5-ге вид., виправлене і доповнене]. – К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Вид-во «Толока», 2010. – 80 с.

2. Від аспіранта – до академіка: збірник законодавчих і нормативних матеріаліз з питань наукової діяльності, атестації наукових працівників / [укладач Ю. І. Цеков]. – К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», видавництво «Толока», 2010. – 80 с.

3. Де і як публікувати результати дисертаційних досліджень: збірник нормативних документів з питань атестації наукових працівників / [укладач Ю. І. Цеков]. – [5-е вид., виправлене і доповнене]. – К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Вид-во «Толока», 2011. – 128 с.

4. Довідник офіційного опонента: збірник нормативних документів та інформаційних матеріалів з питань експертизи дисертаційних досліджень / [автор-упорядник Ю. І. Цеков; за ред. Р. В. Бойченка]. – [5-ге вид., виправлене і доповнене]. – К.: Редакція «Бюлетеня Вищої атестаційної комісії України», Вид-во «Толока», 2011. – 64 с.

5. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення: ДСТУ 3008-95. – [Чинний від 1995- 23-02]. – К.: Держстандарт України, 1995. – 38 с.

6. Зербило Д. Д. Научна школа как феномен / Зербило Д. Д. – К.: Наукова думка, 1994. – 140 с.

7. Костенко І. В. Про вдосконалення правового врегулювання науково-атестаційного процесу / Костенко І. В., Ксенко І. Б. // Бюлетень ВАК України. – 2011. – № 4. – С. 26–34.

Періодичні видання

1. Бюлетень Вищої атестаційної комісії України.
2. Вісник Національної книжкової палати України.

3. Вісник Українського інституту науково-технічної та економічної інформації.
4. Атестаційний вісник
5. Вища освіта України.
6. Вісник національної академії наук України.
7. Науковий світ.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Вища атестаційна комісія України – http: //www.vak.org.ua /
2. Журнал «Наука и жизнь» – http: //www/nkj.ru/
3. Законодавча база Верховної Ради України – http: //www.zakon.rada.gov.ua/
4. Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України – http: //www.mon. gov.ua/
5. Науково-практичний журнал «Наука та інновації» – http: //www.nas.gov.ua/scinn/
6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – http: //www/nbuv.gov.ua /
7. Освітній портал – http: //www.osvita.org.ua/
8. Український інститут науково-технічної та економічної інформації – http: //www/uintei.kiev.ua/
9. БД SCOPUS – http: //www. scopus.com
10. Пошукова система GOOGLE АКАДЕМІЯ – http: //www.scholar. google. com. ua /
11. Веб-сайт Академічна книгарня@онлайн – http://www.akbooks.com.ua/
12. Український лінгвістичний портал «Словники України» – Lcorp.ulif.org.ua
13. Проект «Відкритий світ інформаційних технологій» – http://www.idea-ukraine.org/
14. Веб-сайт Національної парламентської бібліотеки України (Київ) – http://www.nplu.org/
15. Веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова (Київ) – http://www.ukrbook.net/
16. Веб-сайт «Бібліотеки в мережі Internet» http://library.zntu.edu.ua/res-libr-el.html
17. Колекція посилань на кращі електронні бібліотеки http://lyapota.boom.ru/lib.htm
18. Інформаційно-довідковий портал «Library.ru» http://book.uraic.ru/ssylki/biblioteki
19. Веб-сайт Бібліотеки Конгресу США http://www.loc.gov/
20. Веб-сайт Національної бібліотеки Франції www.bnf.fr/ – Bibliothèque Nationale або BNF
21. Веб-сайт Британської бібліотеки – www.bl.uk/
22. Система дистанційної навчання «MOODLE» ВТЕІ КНТЕУ –http://sun.vtei.com.ua

Викладач к.п.н., доцент _____ Терешкун О.Ф.